

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodne tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vestenek.

Včeraj smo poročali, da je g. Vestenek svoj mandat kot deželni poslanec odložil. Stori je to s pismom na deželnega glavarja, došlim v sredo. Uzroka ne vemo še. Ali mož, kakor podgane, zapušča potapljačito se ladijo ustavoverno ob pravem času, ali so se mu kje kaj zamerili, ali pride iz naše dežele kam na drugo mesto: — naj bode kar hoče, da le gre, da se le umakne, ta človek, katerega zaradi njegovega pravnega cinizma, zaradi njegove brezobzirnosti in nespoštovanja zakona, zaradi njegove malobrižnosti pri izboru sredstev za nemškutarsko politično agitacijo mej Slovencev, imamo narodnjaki tako malo v čislju, kakor nemnogo ljudij v protivnem taboru.

Vestenek nij človek fanatičnega prepričanja, on nij eden tistih, ki iz ljubezni do svoje stvari preganjajo tujo si politično stvar, on nij iz navdušenja za nemštvo neprijatelj slovenščine in protivnik nositeljev slovenske misli. Ne, on je eden tistih, ki so orodje za vse, ki se dajo rabiti, ki se močnejšemu vdinjajo za brezobzirno službo zoper slabjšega; on služi brez duševnega interesa le na ukaz, in k večjemu za svoj materialni interes, brez vsega idealizma, tipus renegata ali onega divje radikalnega vladnega sistema, ki neusmiljeno pridiguje: „zmagovalcu gre plen“. A on služi in dela z neko fanatično brezobzirnostjo, brezsrčno neusmiljenostjo do individualne ali objektivne pravice; majhen talent sicer, zna ipak vse svoje sile koncentrirati na gotov cilj, ne vprašavši je-li dober, etičen, moralen, pošten. In taki individui so škodljivi, oni ostrupijo politično življenje, ker v njem nemoralno — uže tako nevarno — ne kako kot legitimno v politiki proglasijo.

Vestenekovo politično delovanje, vsled ka-

terega je dobil kranjski deželni zbor — če prav le efemerno — nenaturno nemško veščino, s katero vlada 5 procentov Nemcev in nemškutarjev na Kranjskem nad 95 procenti Slovencev, poznajo naši čitatelji iz poročil sej zadnjega deželnega zbora, zlasti onih, v katerih je bil govor o verifikacijah volitev. Tu je Vestenek od narodnih poslancev slišal fakta in sodbe o sebi take, da bi bil vsak drug moral — po besedah jednega poslanca svoje stranke — od sramote pobegniti iz zbornice. Ali on je ostal, mirno se otrese kakor z vodo polit pes, in se naredil, kakor da bi vse vkup ne bilo nič.

Tu govorimo le o političnem človeku sploh. Radi bi segli v podrobnosti, ali tu bi se morali dotakniti Vesteneka v drugem položju, tam pa ga še za zdaj varujejo §§ državnega pravdnika pred nami. A uže se i za to pride čas.

Kaj mu pomaga ves njegov trud? Kaj njegov dostikrat trd in bidek boj? Nič! Narodna stranka in narodna ideja stoji tu čvrstejša, samozavestnejša in boljše bodočnosti gotovejša, nego je bila tačas, ko je on začel po Vestenekovski cinično rovat zoper nje in nas, gazivši in teptavši vso pravico. In to kar je ustvaril, umetno večino v deželnem zboru, bodo prve volitve tako proč popihale, da se nikdar več ne povrne. Videti bode, da poštena stvar vendar še najdalje traja, a „vsaka sila do vremena.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 6. februarja.

Vse novine dunajske nam denes pripovedujejo, da je grof *Taaffe* prevzel osnivanje in zloženje novega ministerstva. Kar pa se govori o možeh, katere bode okolo sebe zbral,

ne vedo časniki nič zanesljivega poročati; uganjati pa nečemo ponatiskovati, ker mora itak skoraj stvarno pojasniti priti.

Dunajski list poroča, da je generalni štab, ki je ravno te dni izdal prvi zvezek poročila ob okupaciji *Bosne*, izdelal tudi črtež cele mreže cest, ki se bodo delale v Bosni in Hercegovini.

V *ogerskem zboru* sedi mnogo tacihi magjarskih politikarjev, ki so polni dolgovi in judom zapisani. Le ti oderuhi jih rubijo in jim zarubijo tudi zbornične dijete, ali dnevni odškodninski denar, ki ga poslanec za svoje seje dobiva. Neka ogerska postava od leta 1874. pa določuje, da ne smejo dijete več kot tri mesece zarubljene biti, drugače dotični poslanec izgubi mandat. Ko bi se ta postava res vršila, izgubilo bi 1/3 vseh poslancev mandat, taki reveži sede v magjarskem zboru. Zato je skrajna levica v tajnej seji 4. februarja v zboru predlagala, naj se ona postava odpravi, pa menda zastoj.

Vnanje države.

Črnogorska komisija in turška, ki sta se sešli v Virbazaru, sta uže skončali svoje delo, in bodo Turki v soboto izročili Črnogorcem Podgorico, Spuž in Žabljak. Dolgo se vleče uže ta stvar.

Turška vlada pravi, da je zvedela, da Rusi pri Adrianopolju nove čete vojakov zbirajo. — Dogovor mej rusko in turško vlado zaradi separatnega miru še zdaj nema nobenega vspeha. Zaradi posameznih manjših terjatev se niso mogli zjediniti.

Glede *afganskega* vprašanja je denes zaznamovati novica v Times iz Dželalabada, da je v Kabulu domača vojska, Afganci da se mej soboj koljejo. Podobne reči so angleški listi uže davno poročali a se niso obistinile. Morda se tudi zdaj ne bodo.

Dopisi.

Iz Celovca 6. februarja. [Izv. dop.]

Tudi tukaj v Celovcu ne gre našim Nemcem in renegatom nič bolje z nemško kazino, kakor v vaši belej Ljubljani. Dokaz temu je, ka se

Listek.

Pot v gornje strani.

Pisma Stanka Vraza Dragojili Staudarku, roj. Krizmaničevju.

(Poslovenil Andrej Fekonja.)

(Dalje.)

V.

V Bistrici 31. maja l. 1841.

Draga posestrima!

Eto mene v Bistrici. V Bistrici, vendar zopet ne v Bistrici. V Bistrici, vendar zopet ne pri tebi, zlata posestrima! Denes čem ti boljše pisati, kajti si s to besedo mislim, da ti poleg mene lično (sama) stojiš, ter bi mene mogla, videča, da slabo pišem, pokregati. No, jaz se nečem s teboj kregati in prepirati, nego čem živeti v slogi prijateljske in rodoljubnej-

— Pri vas je denes proščenje (cerkvanje, žegnanje), a tu je žegen ali sejem, kar ono isto pomeni. Klarinet žvenči, gosle pojó, a bas mumlja, da mi vse po ušesih šumi, kakor da bi bil pri Šemnu v malem Ljublju. Malo da nijsem oslepnol, toliko sem se nagledal pod borom plešočih. Meni je jako žal, ka sem jaz sam samcat deležnik tega veselja. Žegnanje Ziljsko je celo drugačno nego li proščenje hrvatsko. Najglavnejši namen hrvatskega proščenja je moljenje in kar koli drugo. Ali tu je molitva najmanjši del žegnanja. Glavni del je veselje, — obiskovati svoje rodbine, krvne in ljubezne, — ples pod lipo s petjem, stvari, posestrima, katere mene malo da niso do protina navdušile. Da ti je videti narodno nošnjo deklet, nošnjo, katera rast Ziljanke v vsej zdravej polnosti predočuje. Janka rudeča *) več nego stogibno zložena segajoča komaj do

*) Omožene žene nosijo črne janke istega kroja.

kolen tako, da se kos od podveze vidi. Nižje bele nogovice, čiste ko sneg, a na nogah lahki črni, rudeče izšiti črevljički. Okolo pojasa pripet je usnjat (črn) z rudečimi ali zelenimi ali plavkastimi usnjatimi jermenčki navezan pas, od katerega visi jeden širok kos doli do kolena. Na niti visi nožič. Okolo vrata sedi kres, nazaj do pasa segajoč. Na nedrih je s pengličem pripeta rudeča ali plavkasta ruta. A na glavi? Na glavi stoji čudne podobe kapa (havba) katere široke in bogato nabrane čipke (zobci, špice) udarjajo kot dvoje hlad pripahajočih perotij. A izpod teh zobcev gledajo črne tako mile, pa močno udarjajoče oči, da se okolo človeka steza zavrti, kadar njega udarjajo. Meni je še od jednih sedaj zadosta težko. Tudi fantje so lepi, visokorasni in plemenitega lica — dobre postave in obraza. Ali njihova obleka je uže celo ponemčena. Tudi pri njih so one proklete švabske črne

mora celovška kazina preseliti iz lepih prostor-
nih soban pri „Hôtel Europa“ v slabše in ce-
nejše prostore. Tedaj denarstveni obziri jo
more in tlačijo. Tedaj se lahko tolažijo vaši
veliki kazinarji, da so jim bratje drugod v
jedinah stiskah.

Upamo, da se pri poštenem preobratu
ministerstva bode predrugačilo tudi pri nas
mnogo. Drugo ministerstvo, Slovanom pravčno
in objektivno, na mah bi izpremenilo vso situ-
vacijo. Z več slovanskimi uradniki sem znan
tukaj, ki so mi zaupali in tožili, da si dozda
niso upali pokazati se politično. Ob drugem,
Slovanom prijaznem ministerstvu bode tu li na
Koroškem pokazal se Slovenizem.

Štiri dni je tukaj že južno vreme, katero
naš sneg jako dobro pobira.

Mnogo so se bali tukajšnji veliki Nemci
ruske kuge. Videlo se jim je, da se ruske
kuge mnogo bolj bojé, nego bi se je bali, ko
bi prišla iz „rajha“. —

O socijalnem gibanju ali napredovanju ko-
roških Slovencev žalibog nij kaj poročati, za-
torej za denes sklepam. Morda se v tem
oziru do drugega pota material nabere.

Iz Gradca 4. februarja. [Izv. dop.]
(„Der grösste freund der Slovenen.“)
Dovolite, da tudi jaz nekoliko pripomorem k
slavi znanega g. Heinricha v Ljubljani. Za
Nemce ne pišem teh vrstic, saj Nemcem so
zasluge omenjenega gospoda že tako dobro
znane, kar dokazuje njegov životopis, ki je
bil v ljubljanskem „Tagblattu“ prav na svo-
jem mestu. S tako natančnostjo nij bilo še
nobenega slavnega moža življenje popisano,
nobenega še nijso tako natanjko zalezovali od
stopinje do stopinje, nobenemu dozda nijso še
tako natanjko preiskavali žepov, koliko kraj-
carjev da ima, o nobenem se še nijso tako
vestno vsi dogodki njegovega življenja poro-
čali, vsi, do onih, ki jih je v kakej kuhinji
doživel. Da, Heinrich je imel prav, ko nam
je trdil: Ich bin der berühmteste mann in
Deutschland, ganz Deutschland nennt meinen
namen! — Ali moža je vedno bolelo, da Slo-
venci, v kojih sredi je neutrudno širil kul-
turo, nijso hoteli uvideti njegovih zaslug,
nijso nič hoteli vedeti o njegovej slavi, in kar
je še huje, bili so to njegovi lastni dijaki.
Tako se je večkrat prigodilo, da je razsrden
nad nehvaležnostjo zahrnel: „Ich bin der
beste freund der Slovenen!“ Moji sošolci so
se smijali tem besedam, jaz pa sem moža ra-
zumel in rekel sem: prav je govoril. Gospod
Heinrich sicer nij navajen resnice govoriti, a

resnica teh besedij je neovrgljiva; jaz sem
pripravljen to mojo trditev dokazati, in gospod
profesorju tudi pri Slovencih veljavo pridobiti.
Da ne bode nihče ugibal, kaj me je k temu
napotilo, javljam očitno, da sama čista hva-
ležnost. Toraj začnimo. — Jaz sem bil tako
srečen, da sem se z gosp. Heinrichom že v
prvej šoli seznanil, in ostala sva skupaj celih
osem let. Uže v prvem razredu je izvrstno
psoval Slovane in povzdigoval nemštvo.
Pripovedoval nam je vsakojake stvari, (in
sicer mesto, da bi se bil s predmetom bavil),
pripovedoval nam je po cele ure, kako je po-
toval mej Poljaki, kako so ti z rokami
gnoj kidali in ob jednem kruh jedli itd.
Oprosti, dragi bralec, če ti slabo prihaja,
tudi jaz sem g. profesorja nerad poslušal, a
bilo bi vendar škoda, ko bi se tudi ti dogodki
tega slavnega moža pozabili. Nasprotno seveda,
pripovedoval nam je o Nemcih. Nam, da
si smo bili še otroci, kipelo je srce, ali
gorje mu, če bi se bil kdo oglasil. Gospod
profesor je vedel za take predrznežne dobro
mazilo, delal je tako dolgo, da jih je iz šole
spravil, — tudi za to imam dokaze. Bolje
torej, da smo molčali. Tako je šlo dalje in
dalje. — V družem razredu, mislim, postal
je naš razrednik. Tu se je prigodilo, da so
nekateri sinovi ljubljanskih starišev zapisali:
„muttersprache: slovenisch!“ „Was,“ je za-
grmel gospod profesor, „slovenisch? setz' dich
gleich nieder und schreib' deutsch!“ — Kaj
pravite k temu? ali nij tudi tega škoda, da
bi se pozabilo? — Gospod profesor Heinrich
se bode pač čudil, če bode slišal, kako dobro
še vse vemo iz onih let, ko je še na vso moč
prizadeval si izneveriti nas materinemu je-
ziku; čuditi se mora tem bolj, ker je vedno
dobro pazil, da nihče za njim pisal nij. Kadar
je namreč govoril o taci stvareh, ki se je
bal, da bi ne prišle mej svet, postavim, če
nam je razlagal „was ein busen ist“, ali če
nam je trdil, da so v svetem pismu neresnice,
ali o kakih čudežih, ki so jih doprinesli Nemci
itd., tedaj smo morali vsi poskriti svinčnike
in peresa, in če je kateri iz pozabljenosti
prijel zanj, oglasil se je takoj gospod profesor:
„schreibst schon wieder? wart' ker!“ —
in dobil je znamenje v katalog! Ali take
stvari vcepijo se globoko v mlado glavo in
srce, in jaz bi lahko pripovedoval tri dni o
taci Heinrichovih „štikelcih“, da si nijsem
nikdar za njim pisal. — Da nam je gospod
profesor tudi svoje talente kazal pri vsakej
priložnosti, tega nij treba omenjati. Svojo go-

nego li pri meni. Tudi ima vsaka vas po jedno
dve lipi, kder se o žegnanjih pleše narodni
ples, katerega bodem obširneje drugkder opi-
sal (ako je resnica!) Rodbinska ljubezen je
dosta bolj odkritosrčna nego li pri nas. Da ti
je videti, kako stanovniki daljno rodbino, ka-
tera je prišla na žegnanje, vabijo na obed.
In da ti je videti, kako jo gostijo. Na mizi
ti je stolp od bogato in obilno pripravljenih
jedij. Pije se samo vino, akoravno najslabeje
vino tu dvajsetico velja. S pivom komu streči
ima za največjo sramoto. Tudi nedolžnost se
tu ne prodava za nikako ceno, katera je pri
nas za lahko ceno. Dekle, katera je v tem
obziru pregrešila, izpostavljena je velikej očit-
nej sramoti. Ne sme več plesati pod lipo, a
to je največja kazen, katera se tu misli
more . . . Lahko noč!

(Dalje prih.)

vorniško zmožnost, vzlasti tedaj, ko je govoril
o surovosti in neomikanosti Slova-
nov, ali kadar nas je z najsurovejšimi pri-
imki pital. Vse to se bode marsikomu never-
jetno zdelo; tudi jaz bi ne verjel, da se more
kaj takega v šoli goditi, ko bi ne bil doživel
vsega sam. — Ali čas je, da deduciram svoj
dokaz, da pokažem resnico Heinrichovih be-
sedij: „Ich bin der grösste freund der Slove-
nen!“ — Čim bolj žogo ob tla mečeš, tem
bolj odskakuje, to se uresničuje tudi tu. Čim
bolj nas je Heinrich psoval, tem bolj smo ga
črtili; čim bolj je nemštvo povzdigoval, tem
menj smo ga čislali; čim bolj je v nič
deval našo slovansko stvar, tem bolj
smo jo ljubili. Ko bi bil gospod Heinrich
pri taci in jednaci priložnosti v naša srca
videl, ko bi bil videl, kako je vsaka njegova
beseda ravno nasprotni vpljiv imela, kakor ga
je nameraval, obupal bi bil uže zdavnej, in ne
bi se bil tolikanj trudil. Res, priznati moram,
Heinrich nas je spremenil v prave — prija-
telje svojega rodu, in nij naredil iz nas pri-
jateljev Nemcev, kajti Heinrich se nam je
kazal kot eksemplar — Nemca, in takega člo-
veka, kakor je on, ne more nihče ljubiti. —
Prepričan sem, da bodo vsi oni, ki so z menoj
vred skozi celih osem let prenašali nezasli-
šane brezobzirnosti Heinrichove, ki jih je skozi
celih osem let žalil in zatiral jim najnežnejše
občutke človeškega srca, ljubav do drage do-
movine, do materinega jezika, ki je toliko
časa z blatom ometaval njih vzore, prepričan
sem, da bodo to najvrlejši boritelji za slovansko
stvar, in to se ima Slovenija zahvaliti gospod
Heinrichu! — Ali še kdo dvomi, da Heinrich
nij prav imel, ko je dejal: „Ich bin der grösste
freund der Slovenen“?!

Iz Notranjskega 31. januarja

[Izv. dop.] O novorojenem „zweigverein“ v
Postonji se je sicer uže mnogo čitalo v „Slo-
venskem Narodu“ a pravega namena tega dru-
štva veudar še nihče nij omenil; zatoraj hočem
denes jaz pojasniti ono svrhu, za katero bode
to društvo z vsemi močmi „in corpore“ delo-
valo. Učitelj Vodopivec iz Ubelskega ki je ob
jednem tudi duhoven in ud tega društva, pisal
je svojemu kolegu, učitelju, kateri se pa še
nij tako s pametjo skregal, da bil bi k temu
nemčurskemu „verein“ pristopil, dne 10. jan.
t. l. v zelo obširnem listu mej drugim tudi
sledede v klasičnej nemščini. „Schmeckt ihnen
auch unser verein nicht, sie „sloven-ki concip-
ient? Wann die Slovenen solche geister für
ihre blätter an der seite haben, muss wol
elendlich ausschauen. O, sie armer adams-
söhnchen! Man wird aber schon dahin
wirken und trachten, ihren charakter
genau bei der betreffenden schulbe-
hörde zu schildern. Wollen sie sich aber
ja gut einprägen, was ihnen ein verfassungs-
treuer prophezeit, ein junger mensch, der
bei unserm stande seine unterkunft und sein
brot sucht, soll und wird spüren, wo ihn der
schuh drückt; dafür werden wir ordentlich
sorgen, damit sie „mores“ lernen. Schliesslich
rathet man ihnen, sich um einen provisorischen
dienst umzusehen, wo mehr anhang findet.
Hirorts werden wir „viribus unitis“ mit
allen kräften nur für unseren verein arbeiten.
Dass wir aber nie auf ihre artikel od. eines
journalchens in denen wir angefallen werden,
eine antwort geben, ist der einzige grund, weil
wir es unter unserer würde (!) halten mit
derlei klatscherein uns abzugeben und zweitens
mit kindern nicht selbst kindisch sein wollen,

hlače in oni še prokletneji črni, do prek kolen
segajoči škornji, kateri polovico človeka po-
žrejo, kadar je na noge navleče. Lepoto in
močnost Ziljanov ume vlada predobro na svojo
korist obračati. Nemški Korošci so, kakor
sem ti uže omenil, ponajveč gušasti (krofasti),
za to se služi vlada s politiko, da število se
Ziljanci nadopolni. Sama Bistrica, ves štejoča
100 hiš, dala je zadnjikrat 50 fantov k voj-
ski. Pa vendar jih je še zadosta za ples in
razplojenje kolena Ziljskega. Meni se zdi tu
— v skrajnem kotu skoro ilirstva proti se-
vero zahodu — kakor da bi bil doma. Ona ista
lica, katera so v Ljutiborskih (Ljutomerskih)
goricah in na Murskem polji. Tudi jezik je se
slovanskim mojega rojstvenega kraja mnogo
priležnej in bliži nego li jezik ostalih Ko-
rošcev in Kranjcev. Tudi hiše in pohištvo one
iste kakor pri nas. Vendar zopet priznati
moram, da se je značaj naroda čistejši ohranil,

seiner zeit aber sicherlich die wort und tat-
rute werden spüren lassen, womit unbe-
scheidene und widerspänstige kinder gebän-
digt werden. —

No, res častno nalogo izvolili ste si vi
breznačajni učitelji postonjskega okraja. Sra-
movati morajo se narodni učitelji, bivati mej
tako sodrgo, katera si je napravila društvo,
dedektiv-špiceljisko, ki boče poleg tega še tudi
rabeljska dela opravljati se svojo „tat-rute“ —
Učitelj, ki bi moral biti vzor mladini in ljud-
stvu, postane, ova duh, špicelj, itd. In za
ta dedektivno špiceljska dela, za katere —
pravi g. V. bode društvo jedino le z vsemi
močmi delovalo — naj narod plačuje davke
in stroške za šolo? Kdo pa bode podučeval
mladino, namesto vas? In kaj se bo učila
mladina od taci učiteljev? Blo bi li pravično
ko bi se otroci silili hoditi v šolo, kjer pod-
učujejo taki učitelji? Ne, ko bi imel jaz ka-
kega za šolo godnega otroka, k takemu uči-
telju bi ga pač ne pošiljal. —

Delavni pa ti visoko učeni Golijati vendar
ne mislijo biti, kajti za naš okraj zadostovala
bi pač zadostno samo dva marljiva „špiceljna“
ne pa kar celih 25 na enkrat, da spadata na
vsacega narodnega učitelja, pardon — „otroka“
— skoro po dva! — Ko sem čul prvič o tem
društvu, mislil sem si, da bodo sedaj kar na
enkrat pomeranče in citrone cvele po kraških
tleh postonjskega okraja. Ali na! sedaj pa
vidiš po noči leskečo kresnico — pri luči! —
Da se pa visoko učeni Golijati prepričajo, kako
rad da jih imam, dam jim ta le prav dober
svet: Veste kaj, ker nemate menda vedno vsi
časa za svoj špiceljski posel in da vam kljubu
temu nikdar noben naroden učitelj izpred
očíj ne izgine, preskrbite se s telefoni. Po-
trebujete samo jedno precej dolgo žico in zdru-
žite sledeče postaje: Postonja, Hrenovice,
Razdrto, Ubelsko, Lozice, Vipava, Budanje,
Planina, Vrabče, Senožče, Vrem, sv. Mihael,
Kuježak, sv. Peter, Slavina in zopet Postonja.
V Postonji, Vipavi in Senožčem pa, kjer so
glavne postaje — „a vier mann stark“ —
tam pa napravite prostor, kjer bodo narodni
učitelji („otroci“) za zasluge „mit der „tat-rute“
plačilo prejimali, a za koprola, kateri bode
ta posel opravljal, nasvetoval bi vam jaz g.
Vodopivca, on je korenjaški Golijat, ta bode
prav po briško udrihal. Na svidanje „unter
der tat-rute!“

Ein widerspänstiges kind.

Iz Cella 4. febr. [Izv. dop.] (Konec.)
Šestdeset let je skoraj minolo, kar so Valent.
Vodnika ven ponesli v Ljubljani v mirno jamo.
60 let, kako kratek čas v razvoj naroda! In
Slovenstvo nij več ono pozabljeno, vsemu svetu
nepoznano ljudstvo, katero je tako mirno,
tako krotko živelo in trpelo, ne več ono ljud-
stvo, ki se tako z lahka brez obrambe na
mrtvaški oder položiti da! Ono bdi, ono vsaj
toliko bdi, da se kot ljudstvo in kot ljud-
stvo čuti, ki je del velicega slovanskega na-
roda, in ono bdi po njegovih boljših in najbolj-
ših sinovih! — Svitlo kakor meteor prikazal
se je po Vodnikovej smrti ženjalni pesnik dr.
Preširen in kot mož, ki na visočini časovne
omike stoji, postavil se je ta dr. Preširn pod
slovensko svoje ljudstvo, in gromovito zaklical
je ta svojim rojakom: „na tleh leže Sloven-
stva stebri stari, v domačih šegah vtrjene po-
stave, v domači zemlji tuji Tasel gospodari“;
vzdignite rojaci zopet te stebre, vzdigajte jih
vi močje, katerim srce na pravem mestu bije!
In rajde domoljubov so se polnjevale, in prav

resno ponavljala se je Preširnova parola v teh
rajdah: „na tleh leže Slovenstva stebri stari“;
resno recitirale so se te besede žalujočega pa-
trijota Preširna: „na tleh leže Slovenstva ste-
bri stari“! — In posebno je bila učeča se
mladež, ta življenja poln izraz časovnega duha,
kojemu sta Vodnik in Preširen vrata v žalo-
stne naše slovenske pokrajine odprla, ki je
ta časovni duh razumela, in tako vidimo po
Vodnikovej, ter Preširnovi smrti prav zna-
menito krdeljce z narodnih delavcev izrasti,
ki so besedo: slovenski rodoljub, prav resno
jemali, tako, da se lahko s Schillerjem reče:
„entfaltte sich auch nur einer, einer allein
streut eine lebendige welt ewiger bildungen
aus“. — Ali ti nasledniki domoljubov Vodnika,
Preširna našli so težavne čase. Naši sosedi
in jerobi spoznali so to probujenje slovenskega
naroda, to uravnanje slovenske hiše po doma-
čem zlogu njim malo koristno, in pritiskavali
so tem huiše na to mlado delo. Ta pritisk
je zdaj, zdaj v luči svetovne omike, zdaj kon-
cem 19. stoletja najhujši; veliko je trpljenje,
ki je malemu našemu ljudstvu, zagozdenemu
med dva velika, močna naroda, in tem večje
je to trpljenje, ker ono naide svoje narodnosti si
uže koj svest zarod. Žalostno je videti, kako
se jezik naš iz srednjih šol izpodriva, kako
se iz ljudskih izpodriva, žalostno je videti,
kako boginja pravice svoje razsodbe ljudstvu
v tujem mu jeziku podaja, tužno je videti,
kako toliko rojakov srednjega stanu pred tujo
bliščobo poklekne, svoje lastno domovje pa
zaničuje, odpirajoče tujinstvu na stežaje vrata
v to domovje; ali imelo je Slovenstvo Vodnika,
imelo Preširna; — kakor dve veliki piramidi
stojita ta dva v naši zgodovini, in kažipota
sta učečej se mladeži, kažipota vsacemu ro-
jaku boljše glave, poštenega srca k domovin-
ske poštenosti! Boljši lepši časi pridejo tudi
našemu dozdej tako malo porajtanemu, dozdej
toliko tlačnemu slovenskemu narodu! Bdeče
na delu nas najdejo oni, ki bi Slovenstvo tako
radi na mrtvaškem prtu videli, in za nami ne
pride še potop, za nami pridejo drugi; brez
dela, brez odpora, brez boja nas ne bodo za-
duševali! Bojevalo se bo za obstanek Slovenstva
tudi v bodoče, z bojem hodili bomo Slovenci
do svobode, do rešenja našega naroda kot
slovanskega ljudstva, in mirnejše čase si bomo
priborili in v prelepih okrajinah savinskih,
posavskih in dravskih, tam na ljubih obalah
smaraktne Adrije, tam gori v impozant-
nem pogorju savinjske doline, in tam kjer
snežniki okroževajo, krasijo naše ljubko ble-
ško jezero, bo smel Sloven Slovan biti! —
Velikanske naše gore, ki so pred 100, pred
1000 leti doli gledale na sužen narod, gore
te, ki zdaj vidijo, kako se mali slovenski naš
narod tako osamljen proti dvema močnima
sosedoma za golo svoje življenje tako krvavo
bojuje, gore te naše prekrasne domovine bodo
jenkrat vidile, kako narod slovenski ohranjen,
rešen, vesele praznike rešitve, omike na do-
mačej podlagi, v prelepih pokrajinah svojih
praznuje, in tedaj bo angelja varha Vodnika
duh iz zračnih višin smehljaje gledal na to ljud-
stvo, za katero je del celega življenja zasta-
vil, podaril mu najboljše kar je imel, talent
svoj in plemenito srce!

Domne stvari.

— (Grof Emanuel Lichtenberg)
bi bil pred ljubljanskimi porotniki imel sojen
biti v sredo 5. t. m. zaradi zločinstva spolske
posilnosti, dovršene na neke hišini. Zadnji

krat je uže manjkalo glavne obteževalne priče,
nekega natakara, bivšega gostilničarja pri
„slonu“, Hafnerja, o katerem se je vedelo, da
je nekje v Reki. Zdaj pa je manjkalo zopet
tega in še dekle, katero je toženec baje po-
silil. Obravnava je torej uže v drugič odlo-
žena, in se bode vršila v prihodnji porotnej
sesiji.

— (Izpred ljubljanske porotne
sodnije.) Mladi 16letni steklarski učenec
Jože Poklukar, v službi pri tukajšnjem stek-
larji g. H. P. stal je pretečeni vtorek pred
ljubljskimi porotniki, zatožen hudodelstva
nečistostne posilnosti, katero je izvršil na pet
let starej deklici v neke hiši v gospodskih
ulicah. Zatoženi, katerega je zagovarjal ad-
vokat dr. Zarnik, je dejanje večidel obstal,
in ker se je porotnikom zdela dokazana samo
nenravnost, a ne tudi posilnost, bil je za kri-
vega izpoznan nenravnosti, in obsojen le na
šest mesecev teške ječe.

— (Aristokratovski ples.) Nad 70
aristokratov ženskega in moškega spola ljub-
ljanskih in s kmetov došlih, zbralo se je vto-
rek zvečer v zgornjem salonu hotela Evrope
(pri Tavčarji) k plesnej zabavi. Pili, jedli in
plesali so dobro, kajti motil jih nij noben ple-
bejski duh, celò natakarsko rolo prevzeli so
njih strežaji, kateri so se uže več ali manj
aristokratičnega duha navzeli, in katerim kri-
tudi menda oplavi. Zabava je trajala do ra-
nega jutra.

— (Tukajšnje izobraževalno de-
lavsko društvo) napravi v nedeljo 9. febr.
v gostilni „pri Tavčarji“ delavsk venček. Po-
prej kupljena vstopnica velja 40 kr., pri kasi
pa 50 kr. Ena dama pri jednej vstopnici
prosta vstopnine. Prodajajo se vstopnice v
glavnej tabačnej trafiki na glavnem trgu in v
čitalničnej trafiki, a zvečer pri kasi. Začetek
je ob 7. uri. K obilnemu obiskovanju uljudno
vabi odbor.

— (Kanalska čitalnica) napravi v
gosp. Šegalovej dvorani dne 9. februarja ples,
pri katerem svira sekstet goriških gledališčnih
godcev. Začetek ob 8. uri. Vstopnina za go-
spode 1 gld. Odbor.

— (V Ptuji) so neki vinski pridelovalci
sklenili 18. t. m. vinski somenj narediti,
kjer se bode vino v pokušnji in večjej meri
na prodaj ponujalo.

— (Prodaja konj.) Konsorcij, na čelu
katerega stoji g. J. Strzelba, bode prodal od
vojaške uprave kupljenih konj več kot 140,
med njimi mnogo spárjenih za vožnjo, več
brejih kobil, na cesarja Jožefovem trgu 8. febr.
Prosta prodaja bode v nedeljo 9. februarja;
naslednje dni pa se bode zopet vršila očitna
dražba.

Kuga v Rusiji.

O kugi v Rusiji so tudi denes jako po-
miriljive vesti zabilježiti.

Iz Peterburga se 5. febr. oficijalni tele-
gram glasi: Od predvčeranjem nij nihče več
zbolel v znanih okrajih. Po telegramu astrah-
anskega borznega staroste 3. t. m. je v ce-
lem okraji samo 7 na tifusu bolnih, in nij
nobene nevarnosti pred epidemijo.

Iz Peterburga 4. febr. se poroča:
Oficijalen telegram iz Astrahana 3. febr. po-
roča: V Vetljanki in okolici nij nobenega bol-
nika. V Selitrenu in obližji je šest bolnikov,
med temi dva novo obolela; dva sta umrla.
Epidemija je še zdaj omejena na one kraje,
ki so s kvaranténajo obkoljeni.

Iz Bukarešta se javlja, da so Rumuni zaprli mejo ob Bolgariji zaradi kuge, in tudi ob reki Prutu postavili sanitetni kordon zaradi kuge.

Iz Pešte je šel od ogerske vlade poslanec nek magjarski dr. Rozsahegyi v Rusijo kugo gledat.

„Wiener Ztg.“ objavlja naredbo ministerstva notranjih stvari, katera naznanja pogoje, pod katerimi se dopušča potnikom iz Ruskega mejo avstrijsko prestopiti. Ta naredba se glasi: Iz Ruskega došlim potnikom dovoljen je prestop čez mejo avstrijske monarhije le s tem pogojem, ako je v njih potnim listu od carske ruske vlade potrjeno, da dotične osebe niso bile 20 dni pred potrjenjem v astrahanem ali v kakem drugem okraju, v katerem je tudi ona kužna bolezen, ki se je v Astrahanu pričela, nadalje ako se ne sumi, da je bil potnik med časom, ko se mu je uže uradno potrjilo dalo, vendar še v okuženih krajih. S potniki, ki pridejo na ladiji iz kake ruske luke, ravna naj se tako, da se smatra čas ko so bili na morji, tako, kakor da so bili v katerem nesumnjivem kraju. Potne stvari ali prtljaga onega potnika, ki pride iz kake sumnjive pokrajine, se mora ob prehodu meje monarhije desinficirati.

Prav tako naredbo izdala je tudi nemška vlada, a s tem razločkom, da mora potni list potnika vidirati ali potrditi nemški poslanik, ali kateri nemški konzul na Ruskem.

Razne vesti.

* (Boj z roparji.) Dne 23. p. m. izvedela sta žandarja Jožef Crnadak in Stefan Malović iz Orahovice v Slavoniji, ko sta šla iz vasi Priedovo domov, da sta šla skozi to vas dva moža po noči, a se na klic nočne straže nista hotela oglasiti. Žandarja sta hitela za njima, dohitela sta jih, in potem odvedla v hišo vaškega župana. Imela sta dolge plašče, in sta bila oborožena s cepci. Dejala sta, da sta delavca, ki iščeta dela, a župan spoznal je, da sta tovarisa glasovitega roparja Nemeša, po imenu Lorenc in Jožef Kopač, ki so uže marsikaj hudega v onem kraju učinili. Zvezali so ja torej, in ker nista hotela iti peš, dejali so ja na senke, da bi ja odpeljali v Orahovico. Mej potem sta si pa roparja roke pod plaščem oprostila, in pri vasi Dugamedja skočila s senk, ter zginila v goščavi. Žandarja sta hitela za njima, in kljub goste teme vjela J. Kopača. Pri tem ostal je žandar Crnadak, Malović pa je šel še drugega roparja lovit. Ko je pa J. Kopač videl, da je sam z žandarjem, zgrabi najprej z jedno roko puško, z drugo pa žandarja za prsa; ropar je bil velik krepak mož, za to ga žandar nij mogel zmagati, in mej rovanjem padeta oba na tla. Voznik, mlad deček, hitel je žandarju pomagat, a bil je tudi preslab. Jel je za to na pomaganje klicati, na kar prihiti nazaj Malović, ter ukaže roparju, naj puško izpusti. Ker pa ropar nij hotel tega storiti, dregne ga žandar z bajonetom v nogo, in še le ko je roparju zažugal, da ga bode v trebuh zabodel, izpustil je puško; zdaj so ga zopet zvezali in odvedli v Orahovico. Oba roparja sta Magjara.

Tužil.

6. februarja:

Evropa: Ditrich iz Barke.
Pri Slonu: Besser iz Linca. — Dolinar iz Doline. — Böhm iz Dunaja. — Ladstätter iz Kranja.
Pri Malicu: Fakler iz Dunaja. — Spindal iz Maribora. — Majar iz Gorenjskega. — Mikacič, Beltrame iz Trsta. — Liles iz Dunaja.
Pri bavarskem dvoru: Rose iz Sevnice. — Vogler iz Grada. — Vatovec iz Materije.

Dunajska borza 6. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	61	gld.	55	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	62	gld.	80	kr.
Zlata renta . . .	74	gld.	30	kr.
1860 drž. posojilo . . .	113	gld.	—	kr.
Akcije narodne banke . . .	78 1/2	gld.	—	kr.
Kreditne akcije . . .	213	gld.	75	kr.
London . . .	116	gld.	70	kr.
Srebro . . .	100	gld.	—	kr.
Napol. . .	9	gld.	32 1/2	kr.
C. kr. cekini . . .	5	gld.	57	kr.
Državne marke . . .	57	gld.	65	kr.

Prodajalnica

z mešanim blagom,

z občenjem 40.000 gld., odda se radi posebnih razmer ali z zalogo blaga, ali brez nje. Ponudbe pod šifro: „Občenje 40.000“ na administracijo tega lista. (25—1)

Umrli v Ljubljani.

4. februarja: Albin Kramaršič, dete komisijonarja, 9 m., v gradskih ulicah št. 12, vsled pomanjkanja krvi.

Wir empfehlen geschützt.
als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel
Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zellstoffe
der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2.

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

Solide Firmen als Vertreter erwünscht.
(155—165)

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celem Evropi, zadele so tudi Svico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane žepne ure so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega srebrnega niklja, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pade mehko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.

Proti povzetju, ali vpošiljavi male svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najfinejšo repasirano uro skoraj na polovico zastoj. Vse ure so natanko repasirane, ter garantujemo za vsako uro pet let.

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzememo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov žepnih ur od ponarejenega zlata, umetno in čudovito izrezljane, najfinejšo regulovane, pri vsakej uri zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in glavni ključ; jeden komad le gl. 3.45.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovi in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 8.20.

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za trenutke in kristalnim ploščnatim steklom, natančno repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinder-uhur) v težkih giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60.

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektrogalvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fino na trenutke regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 11.40.

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odobrenega od c. k. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenutek repasirane, s kolajno od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastoj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje 35 gl. zdaj pa samo gl. 16.

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl. zdaj gl. 40.

650 komadov stenskih ur v najfinejšem emailiranem okviru z zvonilom, repasirane, preje jeden komad gl. 6, zdaj le gl. 2.75.

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, preje gl. 12, zdaj le gl. 4.80.

650 komadov ur z majatnikom (pendeluhur) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaričah, navijajo se vsaki osem dni, fino na trenutek regulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura po minih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako uro soba olepša. Te ure stale so preje gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15. 75.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: Uhren-Ausverkauf

(368—15)

von

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenthurmstrasse Nro. 9.